

IN A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK
verschijnt regelmatig elke week een nieuw boekje.

—::—

Vraag het aan uwen boekhandelaar, en zoo hij
het niet heeft, schrijf dan aan:

A. HANS-VAN DER MEULEN

Contich

—::—

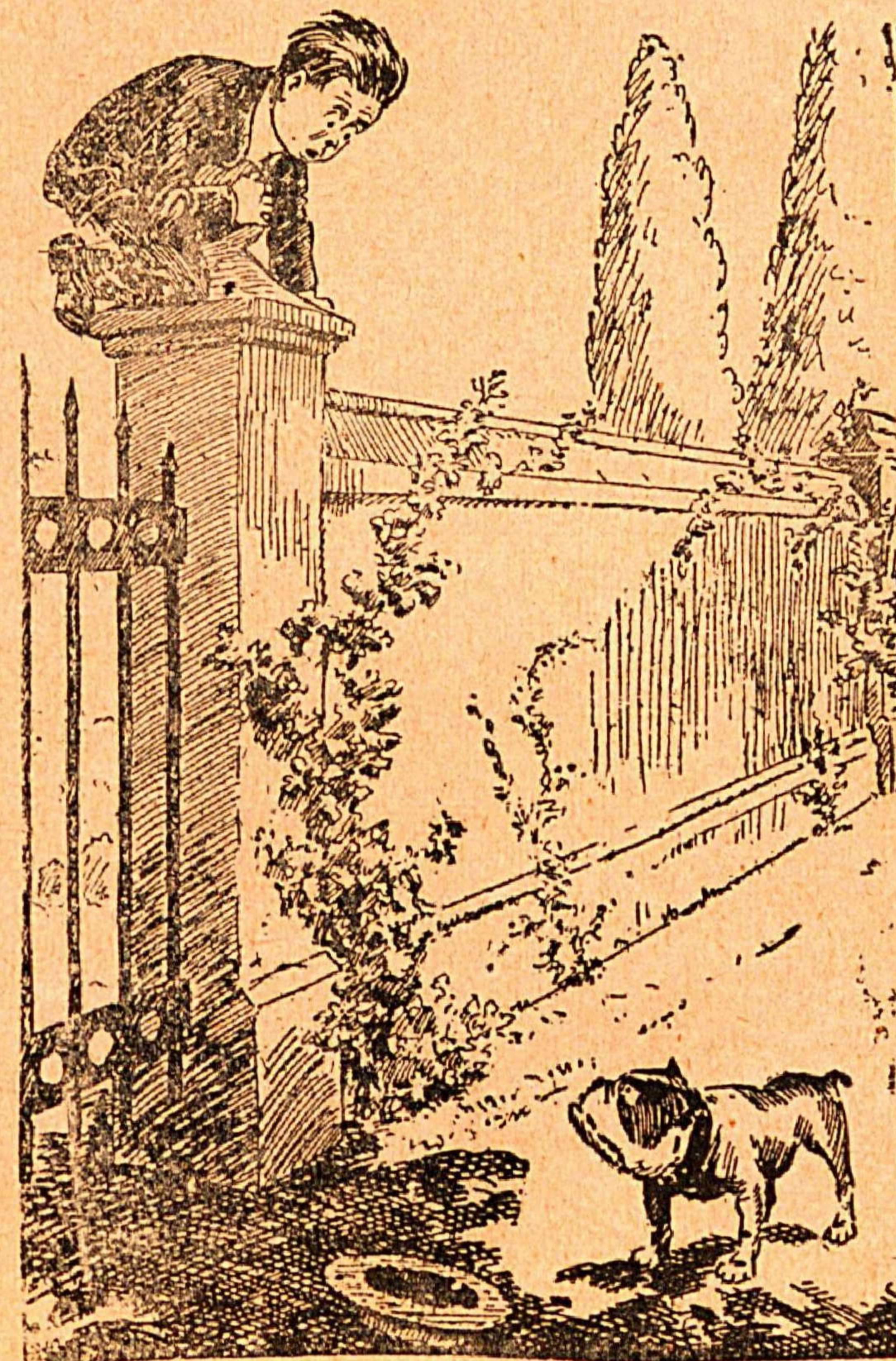
PRIJS : 60 CENTIEMEN PER BOEKJE.

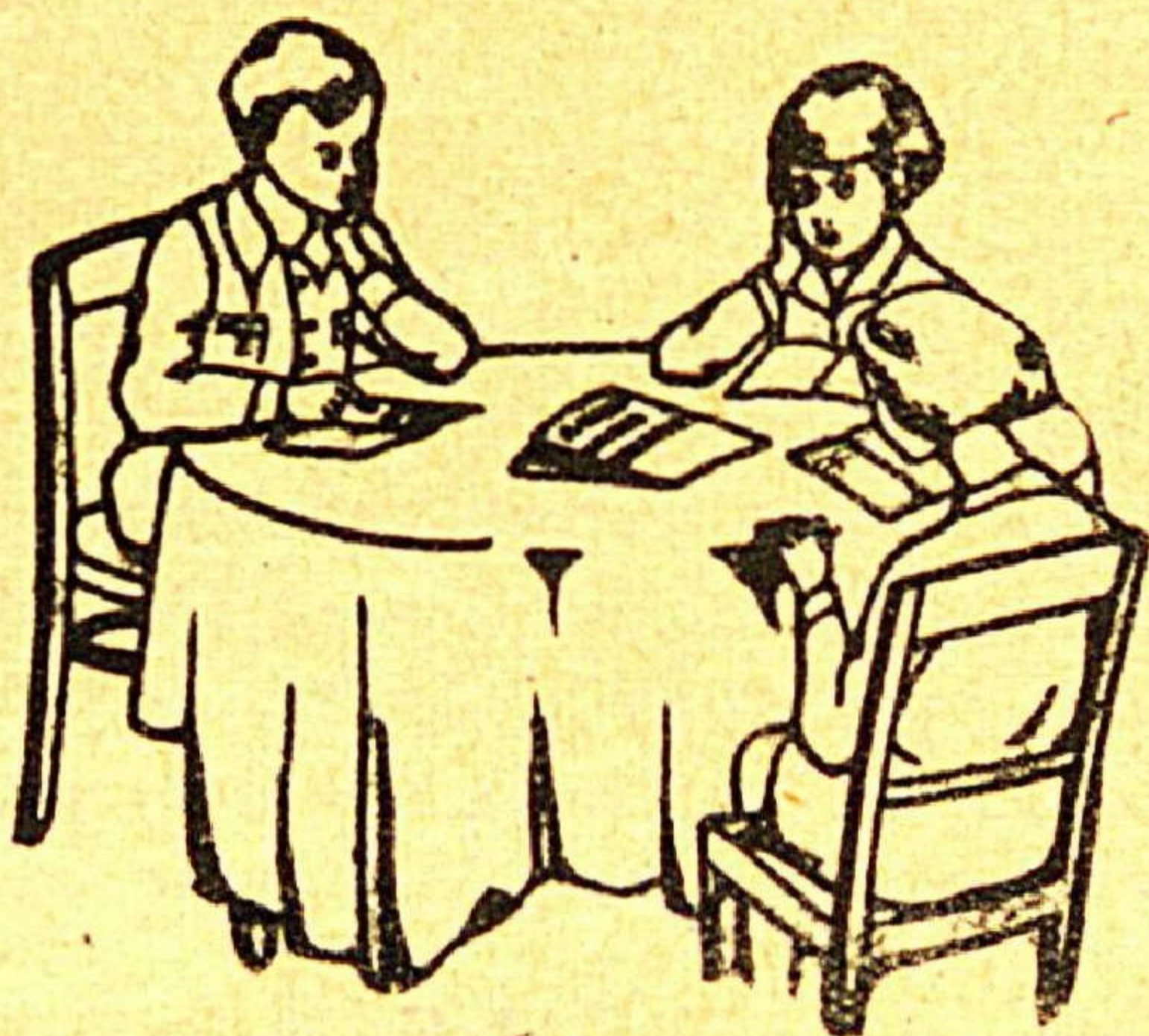
Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK
Derde druk. Nr 39. A. HANS.

De Man in den Toren

Uitgave A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

A. HANS.

Derde druk.

Nr. 39.

De Man in den Toren

Uitgave :

A HANS-VAN DER MEULEN

CONTICH.

DE MAN IN DEN TOREN

I.

Joris Vertommen, een klein manneken voor zijn jaren, kwam bij zijn vrienden... en deze lachten den knaap uit want Joris droeg een zomerhoed. En dat was toen zoo nog geen mode op het dorp waar hij woonde. Maar Joris' moeder kwam uit de stad en dan nog wel Brussel en ze zag haar kinderen gaarne netjes gekleed naar de manier van de stad. Joris had daar een geweldigen hekel aan.

— De jongens lachen me altijd uit, zei hij dikwijls tot zijn moeder.

— Wel, laat ze lachen, antwoordde mevrouw Vertommen dan. Wat geeft ge er om ! Na eenigen tijd doen ze u toch na in hun kleeding.

En nu op dezen zondagmiddag kwam Joris daar met een splik-splinternieuw zomerhoedje. Het stond hem best. Maar de knapen lachten weer, wat eigenlijk heel dwaas was.

De een vroeg of hij musschen in dat hoedje mocht kweeken. Een ander wilde er een hen in te broeden zetten. Een derde wenschte er een scheepje van te maken om het in de beek te laten varen. Zoo moest Joris allerlei grapjes hooren.

Overigens hadden de knapen wel bewondering voor

hem, want Joris Vertommen kende iets, dat velen hem benijdden. Hij was een knappe teekenaar en kon in hout allerbei beeldjes en figuren snijden. Hij had al een heele verzameling koeien, paarden, ezels, schapen, honden, katten en andere dieren vervaardigd. En dan moest ge zijn poppetjes eens zien : boeren, boerinnen, leurders, herders, jongens, meisjes.

Al de kinderen van het dorp hielden hem voor een groot kunstenaar.

Maar nu hadden de knapen het op zijn hoedje gemunt. Ja, dat plagen was zoo'n gewoonte. Als François, de leurder voorbij kwam, riepen ze achter hem « à clou ». Dat was dus op zijn Fransch, want een « clou » is een spijker of nagel. Nu moet ge weten dat die leurder van Nijvel kwam, waar men al Waalsch spreekt.

Het dorpje, waar onze gasten woonden ligt in Brabant dicht bij de taalgrens. Onze kleinen waren nog Vlamingen, doch een uur verder begon Wallonie. François kwam dus van Nijvel, over de taalgrens. En eens, heel lang geleden kwam de vijand de stad Nijvel aanvallen. De burgers wilden de poort sluiten, maar dat ging niet. De scharnieren waren half los. Men had nagels nodig om ze vast te slaan en riep zenuwachtig « A clou, à clou! » Maar terwijl de burgers dat schreeuwden, trok de vijand binnen. En nog altijd lacht men nu zoo de menschen van Nijvel uit, die het toch waarlijk niet helpen kunnen, dat hun voorvaderen toen zoo slecht voor de poort zorgden.

Och ja, dat plagen was zoo in de mode... En nu ondervond ook Joris het, omdat hij een zomerhoedje droeg.

Maar het bleef niet duren. Dat zou toch al te flauw worden.

— Wie gaat er mee naar den Wolvensteen ? riep Petrus van den koster.

— Ik... ik... ik! klonk het.

En 't heele groepje trok op naar een bosch, waarin het groot huis stond, een soort van kasteel, maar dat onbewoond was. In het bosch mocht men vrij wandelen en spelen, doch rondom het landgoed stond een muur met een hek, dat altijd gesloten was. Huis en park binnen dien muur noemde men den « Wolvensteen ». In vroegen tijd heette een groote woning of een kasteel immers een « steen » ter onderscheiding van den houten huizen; zoo gaf men te Brugge den naam « Steenstraat » aan den weg, waar in de middeleeuwen de steenen gebouwen verrezen van edelen of rijke burgers. En wie Antwerpen bezocht heeft, kent er ook het steen aan de Schelde.

Petrus van den koster, die van zijn vader zooveel verhalen gehoord had, vertelde, dat honderden jaren geleden in het bosch wolven woonden en men daarom het kasteel den « Wolvensteen » had genoemd. Maar het oud kasteel was afgebroken. In 't park stond er nog een toren van. Veel later had men een nieuw huis gebouwd.

De jongens wisten wel, dat er daar een dame gewoond had. Verleden jaar was ze gestorven. Veel vreemde men-

schen hadden haar begrafenis bijgewoond. Het dorp stond toen vol koetsen. En de kinderen kregen na den lijkdienst op school koeken en de arme menschen aan de kerk brood.

Sedert was de Wolvensteen gesloten gebleven. Een tuinman werkte soms in den hof. Een zoon van de overleden dame had hem aangesteld. Hij was de eigenaar, maar zelf kwam hij nooit. Hij woonde ergens in 't Waelenland.

Petrus van den koster wist dat allemaal te vertellen.

De jongens kwamen in het bosch aan. Ze speelden er eenigen tijd, maar dan gingen ze wat op een hoogte zitten. Ze waren nu vlak bij den Wolvensteen.

— Mogen de menschen nooit in den hof komen ? vroeg Joris Vertommen, die nog niet lang op het dorp woonde.

— Neen, antwoordde Petrus van den koster. Het hek is ook altijd gesloten. En 't is maar best van daar weg te blijven. Bij den toren deugt het niet.

— En waarom niet?

— Ze zeggen, dat er dikwijls een oud manneke komt spoken.

Joris begon te lachen en Petrus werd toen wat kwaad.

— Gij met uw strooien hoedje, gelooft dat niet ! riep hij.

— Wat heeft mijn hoedje daar nu mee te maken !

— Omdat ge van de stad komt, denkt ge veel slimmer te zijn dan wij !

— Ik geloof aan geen spoken !

— En 't is toch waar, dat er een mannetje in den toren woont. Die toren is alleen van 't oud kasteel overgebleven. Ze hebben hem nooit kunnen afbreken. Hij is betooverd.

— Ja, dat heb ik grootmoeder ook hooren vertellen, zei een andere jongen.

En ieder van het groepje wist het. Maar Joris Vertommen lachte hen uit. Het was nu zijn beurt, om wat te plagen.

— En hoe oud is dat mannetje wel dan ? vroeg hij.

— Wel vijf honderd jaar ! beweerde Petrus.

— Vijf honderd jaar ! Als er iemand honderd jaar is, komen de menschen er naar kijken. En hier is het altijd stil. Brussel is dicht bij en ik begrijp niet, dat ze dan van daar niet met duizenden dat ventje van vijf honderd jaar willen zien !

— Omdat het mannetje altijd in den grond zit. Hij bewaakt daar een hoop goud, hernam Petrus.

— En eet hij daarvan ook ? Och, wat ge allemaal gelooft !

— Zoudt gij in den toren durven gaan ? vroeg Petrus. Zeg het nu eens met al uw praats.

— O, ja, antwoordde Joris. Ik geloof niet aan spoken !

— Doe het dan eens !

— Ja, doe het eens ! riepen de jongens in koor.

— Ik kan niet in den hof. Het hek is gesloten.

— Over den muur ! Langs de staven van het hek kunt ge op den muur kruipen... en u dan weer laten

zakken, zei Petrus. Maar ge durft niet! En daarom spreekt ge zoo stout.

— Ik durf wel! verklaarde Joris. Maar ge moet mee gaan... anders kunt ge 't niet zien.

De knapen keken hem nu toch verbluft aan.

— Ge durft niet! hernam Joris.

— Wel, ik doe het! In het park, maar niet in den toren! besloot Petrus.

... — Goed! Ge moogt een eind van den toren blijven. Komt dan!

Ze begaven zich naar het hek. De hartjes bondden toch. Het was immers verboden binnen den Wolvensteen te komen. En dan die toren... en dat spookmannetje!

Maar Joris klauterde al langs de tralies naar boven, werkte zich op een der pilaren en liet zich aan de overzijde weer langs een ijzer zakken. Hij stond nu in den hof.

— Vooruit! riep hij. Zijt ge benauwd, Petrus!

De zoon van den koster wilde niet achterwaarts krabben. Hij volgde Vertommen's voorbeeld en zoo deden ook de anderen.

— Waar is nu de toren? vroeg Joris.

— Kijk, daar steekt hij boven de boomen uit, stotterde Petrus.

— We gaan er heen... en Joris stapte voorop.

Ze bereikten den bouwval, want beter naam verdiende hij niet. In den dikken muur was een kleine gewelfde ingang, zonder deur. De knapen bleven op een afstand staan.

— Nu ga ik, riep Joris. Ik wil aan het manneke eens vragen of ik zijn geld mag zien. Misschien krijg ik dan wel wat goudstukjes.

De anderen voelden toch nu eerbied voor hem. Dat was durven, van het kerelke! Want waarlijk Joris verdween onder het gewelf.

Vertommen zag aan den ingang eenige steenen treden, die omhoog leidden. Hij stapte die op. Maar dan schrok hij geweldig. Daar boven stond een man en hij keek grimmig naar den indringer. Joris uitte een kreet en sprong de treden weer af. De wachtende knapen bemerkten hem en stoven heen. Ze begrepen, dat het daar binnen niet pluis was. Ze liepen naar het hek. Ze waren nu niet voorzichtig meer... klommen langs de staven omhoog, dan over de punten... De een scheurde zijn broek, de ander kreeg een gat in zijn kous... en een schram in zijn been... Petrus haalde zelf een zak van zijn jas heelmaal open.

Joris kwam de laatste. Hij klom op de staaf bij de pilaar... Maar o wee, daar rolde zijn zomerhoed af, en viel terug in den tuin. Joris zat nu op den steenen kolom. Hij keerde zich om... Zijn hoed achterlaten... Dat was toch al te erg. Doch de toestand werd nog lastiger. Keffend stormde een doghondje aan en bleef bij den hoed staan... Joris trok een angstig gezicht. De andere knapen waren al een heel eind weg. Vertommen wist niet, wat te doen. Hij bemerkte den man uit den toren niet

meer. Maar de hond keek hem aan en liet zijn tanden zien.

— Als ik mijn hoed wil nemen, bijt het beest in mijn been, dacht Joris en ja, daar was veel kans op. En den hoed laten liggen... wat zou moeder dan zeggen!

— Weg... voort! riep de knaap.

De hond gehoorzaamde niet, maar bromde wat.

— Weg... voort! herhaalde Joris en hij blies, om het dier schrik aan te jagen.

De dog bleek echter niet schrikachtig te zijn en hield trouw de wacht bij den hoed. Daar kwam een heer aan... Joris hoorde hem luid lachen. Hij wilde van den pilaar springen, maar de man riep :

— Blijf zitten... ge kunt toch niet zonder uw hoed vertrekken.

Zijn stem klonk vriendelijk en dat gaf den jongen toch wat moed. En hij begreep, dat die heer geen spook-ventje was van vijf honderd jaar, maar een heel gewoon mensch.

— Kom uw hoed maar halen, zei de man.

— Ik durf niet, mijnheer, stamelde Joris. O, als 't u belieft geef hem mij terug... moeder zou zoo kwaad zijn.

— Ge durft niet voor dat hondje ? Nu, Sip zou u misschien ook wel eens flink in uw been happen. Wees al blij, dat hij niet in uw hoed heeft gedaan.

De heer naderde en nam den hoed op. Dan zei hij :

— Maar vertel me eens, wat kwaamt gij in den toren doen?

— De jongens vertelden dat er in den toren een mannetje woonde van vijf honderd jaar... En ik geloofde het niet. Ze vroegen dan of ik in den toren durfde gaan.

— Ha, en ge zaagt mij voor dat ventje van vijf honderd jaar aan en daarom liept ge zoo rap weg. Nu zoo oud ben ik gelukkig nog niet. Dus de dwaze jongens beweerden, dat het in den toren spookte.

— Ja, mijnheer, en ze zeiden, dat het mannetje een hoop goud bewaakte.

— Nog al beter! Dus gij wildet dat niet gelooven?

— Neen, mijnheer, ik lachte ze uit.

— Nu, omdat ge dan toch zoo verstandig zijt, geef ik u den hoed terug. En och, ja, nu begrijp ik, dat gij een beetje geschrokken zijt. Vertel maar aan uw kameraden, dat gij niet een spookventje ontmoet hebt, maar den nieuwen eigenaar van den Wolvensteen. Maar voeg er bij, dat gij en zij allen bellen moeten, als ge binnen wilt.

Joris kreeg zijn hoed terug en liet zich nu van den pilaar glijden.

Petrus en zijn makkers stonden een heel eind verder. Maar ze hadden Vertommen toch op de steenen kolom gezien. 't Verwonderde hun, dat de jongen daar zoo lang was blijven zitten. En de zoon van den koster had dan weer iets slims gezegd. « Joris is betooverd en kan er niet meer af », beweerde de snul. Maar Joris kwam toch bij hen.

— Ewel, geloof gij het nu van het toovermannetje ! vroeg Petrus.

— Neen, antwoordde Vertommen.

— En ge zijt weggelopen !

— Niet voor het tooverventje, maar voor den nieuwen eigenaar van het kasteel. Hij was juist in den toren met een hond. En ik wilde geen pak slaag krijgen.

— Dat kunt ge ons nu wel zeggen, hernam Petrus.

— Ik heb dan nog met dien mijnheer gesproken. Mijn hoed was afgevallen en hij heeft hem teruggegeven. Hij was heel vriendelijk en hij heeft gezegd, dat we moeten bellen, als we op den Wolvensteen willen komen.

— Een streek, om ons binnen te lokken ! Het toovermannetje heeft zich in een mijnheer veranderd, hield Petrus vol.

— Ja, en het is soms ook een hond, beweerde een ander. 's Avonds laat springt hij de menchen op den rug en ze kunnen hem niet afschudden. Hij weegt zoo zwaar als ee zak meel. Een mensch die hem zoo dragen moet, zweet er van en hij geraakt den hond pas kwijt, als hij aan zijn deur is.

— Onnoozele klap ! spotte Joris. Die heer heeft zeker het kasteel gekocht.

— En wat deed hij in den toren ?

— Eens kijken misschien, hoe het daar binnen gesteld is.

Petrus bleef volhouden dat de kerel niet te vertrouwen was. De jongens trokken naar het dorp terug. Voor

sommigen zou het geen blijde thuiskomst zijn met de gescheurde kleeren. Ze waren nog niet aan de eerste huizen, toen achter hen iemand riep :

— Ha, dat zijn de wegloopers !

Ze keken om en bemerkten een heer.

— 't Is de nieuwe eigenaar, fluisterde Joris. Petrus keek er angstig naar. Twee knapen snelden zelfs heen, zoo vlug ze maar konden.

— Ha, die gelooven nog, dat ik een toovermannetje ben ! sprak de heer. Wel, wel, wonen er hier nog zulke domme kwanten.

De man schudde 't hoofd eens en stapte het dorp in.

— Ik wilde, dat hij zich eens in een hond veranderde ! spotte Joris. Wel Petrus hij is nu toch uit den toren, loop rap om het goud.

— 't Is toch waar, wat ik u verteld heb, snauwde de kosterszoon koppig.

Maar hij hoorde dan dorpelingen tot elkander zeggen : « Dat is de nieuwe eigenaar van den Wolvensteen. Hij heeft het kasteel gekocht en komt er Zomer en Winter wonen ». Petrus zweeg nu toch. Hij zag, dat de vreemde heer een bezoek aflegde bij den pastoor, die in zijn hof stond en hem hartelijk begroette.

De koster woonde tegenover de kerk en rookte zijn pijpje aan de deur. Hij bemerkte dat Petrus een scheur had in zijn jas. En boos vroeg hij waar dat gebeurd was. De jongen vertelde alles.

— O, gij domoor, met al uw dwaze fabelen ! zei de vader. Doe ik u geen goede vertellingen genoeg, dat gij

zulke zotte praat moet gelooven! Die kleine Joris is al verstandiger. En blijft van den Wolvensteen weg. Ik wil geen last hebben met den nieuwen heer. En koop dan een schoon pak kleeven; moeder zal ook tevreden zijn, hé?

Petrus ging bedremmeld binnen. Joris had alles gehoord. Hij was blij, dat hij zijn hoedje ongeschonden terug had. Wat zou zijn moeder anders wel gezegd hebben.

Joris Vertommen woonde aan 't einde van 't dorp in een net, maar klein huisje. Hij had geen vader meer. Die was dezen Winter gestorven, en liet zijn vrouw met twee kinderen achter, Joris en zijn zusje Melanie, nog maar drie jaar oud. Toen woonde het gezin te Brussel. Vader was beeldhouwer geweest, maar hij had weinig oververdiend. In de Lente kwam mevrouw Vertommen op dit dorp binnen. Ze kon er goedkooper leven. En de dokter had gezegd, dat de buitenlucht haar goed zou doen, want moeder was ook zwak. Ze borduurde veel en eens in de week bracht ze haar werk naar de stad. Zoo leefde ze heel zuinig met haar kindertjes. Joris bezocht nu de dorpschool, maar moeder vroeg zich dikwijls af, wat ze later met den jongen zou doen. Joris wilde gaarne beeldhouwer worden, net als vader geweest was. De kunstscheen hem reeds ingeboren, doch de knaap zou veel moeten leeren... En moeder zuchtte, als ze bedacht, dat ze daartoe niet de middelen bezat.

Ze zat nu in haar hofje. Joris kwam thuis en ging bij haar zitten. Melanie speelde in 't gras. Joris was een

openhartig kind en voor zijn moeder had hij nooit geheimen. Hij vertelde dus alles wat er gebeurd was... ook in welk groot gevaar zijn zomerhoed verkeerd had. Mevrouw Vertommen schrok ervan. Dan zei ze haar zoon-tje op vriendelijken toon, dat hij nooit binnen een anders eigendom mocht dringen. Ze vond het echter flink, dat hij geen bijgeloovige vrees toonde.

Zoo zaten ze samen in het tuintje voor de kleine woning. Heel in de verte konden ze den toren van Halle zien, waar duizenden ter bedevaart gingen in de prachtige kerk, die men er gebouwd had ter eere van Onze Lieve Vrouw. In een andere richting donkerden de bosschen rond het oude kasteel van Gaasbeek. Het was hier een prachtige streek met de heuvelen en de valleien, waar de dorpjes zoo bevallig lagen op de hoogten, de hellingen of als verscholen in de laagten. Maar op dit huis was een schaduw. De goede vader werd er gemist. Het was zoo leeg.

En moeder vertelde nu van hem. Dat deed ze dikwijls. Dan luisterde Joris stil toe... In de kamer en op de zolder stonden nog veel beelden, door vader gemaakt. De knaap zat soms uren boven naar die beelden te kijken. En in zijn hart was de begeerte die ook te maken. O, beeldhouwer mogen worden. Maar hij durfde er niet van spreken. Hij begreep al, welke zorgen moeder drukten. Het klein gezin zat buiten, tot de zon onder was. Toen dekte moeder de tafel. Na het avondmaal ging Melanie slapen. Joris bleef nog wat op en las. Te negen uur begaf hij zich eveneens naar bed. Mevrouw Vertom-

men zat nu alleen in de kamer... Ze peinsde aan het verleden. Te Brussel waren ze zoo gelukkig geweest, zij en haar man, Godfried, zoo heette haar echtgenoot, was een geestdriftig kunstenaar. Maar het duurt soms lang, eer een kunstenaar zoo bekend is, dat men zijn werken koopt. Juist toen Godfried Vertommen naam begon te krijgen, werd hij ziek. Hij had te veel gearbeid. Hij worstelde tegen zijne krankheid, maar weldra moest hij te bed blijven. En hij voelde, dat hij sterven zou. Hij had zoo gaarne blijven leven, voor zijn vrouw en kinderen en voor zijn kunst. Dikwijls lag hij te schreien... Maar als Joris bij hem zat, hield de vader zich goed. En dan sprak hij met zijn jongen. Hij vroeg hem altijd braaf te zijn en moeder en Melanie innig te beminnen. Hij vertelde ook van de kunst, van beeldhouwers en schilders. O, de zieke vader hoopte nog, dat zijn zoon ook een kunstenaar worden zou. Maar veel durfde hij daarover niet zeggen. Zou het niet beter zijn, dat Joris later ander werk zocht, waarmee hij dadelijk het brood zou kunnen verdienen voor het gezin, dat vaderloos werd.

't Waren treurige dagen. En op een avond stierf de beeldhouwer. Hij was al den ganschen dag buiten kennis geweest...

Mevrouw Vertommen overdacht dit alles, nu ze alleen zat in haar kamerke. Tranen rolden over haar wangen... En wat zou ze met Joris doen... Ze wist het, hoe gaarne hij beeldhouwer worden zou. Nog een jaar kon hij de dorpsschool bijwonen. Dan moest de keuze gedaan den: nog wat studeeren en vervolgens op een kantoor...

of naar een kunstinstelling? O, moeder had het laatste gewild! En gaarne zou ze er nog harder voor werken! Maar met borduren viel er niet veel te verdienen... en zij was zelve zwak! Haar familie kon haar niet helpen. Die moest ook zuinig leven... En mevrouw Vertommen bad God om hulp... O, als Joris toch maar den drang van zijn hart kon volgen!

II.

Mijnheer Vervloet, de nieuwe eigenaar van den Wolvensteen, was een schilder. De jongens zagen hem dikwijls voor zijn doek in het bosch of op een hoogte. Maar hij wilde niet dat ze bij hem kwamen staan... Hij scheen 't liefst alleen te zijn. En al geloofde nu niemand meer, dat hij een toovermannetjes was van vijf honderd jaar, toch vonden ze hem een zonderling mensch. En ze noemden hem nu, den man uit den toren.

Mijnheer Vervloet was reeds vijftig jaar. Hij liep wat vreemd gekleed. En we weten, dat men in het dorp om zooiets gauw lachte. Soms hoorde men den man in zich zelf spreken. Dat vond men ook raar. Hij was dik, droeg een soort pullemuts en wandelde veel, leunend op een stok. Hij woonde op het kasteel met een knecht en een meid en had geen vrouw en kinderen...

Maar stilaan werd men aan hem gewoon... De nieuwe eigenaar deed eenige veranderingen aan den Wolvensteen. Aan den voorkant werd de muur afgebroken en verdween ook het hek, en nu was het of de boschdreef

recht naar de groote woning voerde. Dat gaf een ruimer en schooner uitzicht.

Enkele keeren was er bezoek op den Wolvensteen. Petrus, die het van zijn vader, den koster, wist, vertelde, dat het allen schilders en kunstliefhebbers waren, die door den heer Vervloet ontvangen werden. Sommigen bleven er wel een week. Ze schilderden in 't bosch of ook wel op 't dorp, waar het oude kerkje met zijn grijs torentje hun zoo aantrok.

De menschen van de gemeente mochten ook wel in het park wandelen, maar weinigen deden dit. Ze waren zoo gewoon vol eerbied tot den Wolvensteen op te zien. En ze veranderden moeilijk hun gewoonten.

Zoo ging de Zomer voorbij. Toen de bladeren van de boomen vielen en alles de nadering van den Winter aankondigde, bleef mijnheer Vervloet toch op het kasteel. Het bleek dus waar, dat hij hier het gansche jaar zou wonen.

III.

En nu was het Winter. De goede Sinterklaas had aan de kinderen speelgoed en lekkers gebracht, maar tevens aan allen een dik pak sneeuw. Het dorpje, de velden, de bosschen ontwaakten onder een blanken mantel.

Zulks was naar den zin van de jongens en meisjes. Die houden van sneeuw. En het scheen wel, dat mijnheer Vervloet er ook van genoot, want men zag hem den heelen dag rondloopen. Hij droeg een korte frak, een wollen

halsdoek en een ronde muts. Op veel punten bleef hij staan en keek dan over de wijde vlakte.

Joris Vertommen, Petrus en eenige andere jongens waren 's namiddags naar het bosch gegaan. Ze hadden verlof, want het was Donderdag. Met platte sleden gleden ze van de hoogten. Maar Joris zei toen, dat hij een sneeuwman wilde maken.

Hij had zijn kunst dikwijls vertoond in hout en klei, en nu wilden de knapen wel eens zien of hij ook met sneeuw kon werken. Ze stonden dicht bij den Wolvensteen.

— Weet ge wat, zei Joris, ik zal mijnheer Vervloet eens een standbeeld geven!

— O, ja, doe dat! klonk het.

— Zet hem in de dreef! stelde Petrus voor.

— Goed, hernam Joris. Maar ge moet me helpen. Maak hier vier ballen sneeuw en zoek ook wat stokken en twijgen!

De sneeuw plakte flink. En als men een kleine bal maar voort rolde, werd snel groot. Joris kon beginnen. De verschillende massa's werden opeen gestapeld, en daar stond nu een sneeuwkolom zoo hoog als een gewoon mensch. Joris maakte een voetbank, ook van sneeuw en begon nu het hoofd te fatsoeneeren. Zijn geelaat gloeide, zijn oogen schitterden. De jongen werkte met geestdrift. En waarlijk de kop begon op het wezen van mijnheer Vervloet te lijken! Petrus en de makkers erkenden dat met vreugde. Dan het lichaam, de armen en de beenen. Stokken en twijgen moesten nu dienst doen

als steun voor de sneeuw of om beter de gebogen vormen te krijgen. Joris werkte lang. Met een twijgje zette hij de pop een bril op. De ronde muts ontbrak, zoo min als de wandelstok. En de kleine kunstenaar verbeterde nog steeds zijn meesterwerk. En inderdaad, het werd een vrij gelijkend standbeeld van mijnheer Vervloet. Wat hadden die kinderen een pret. Een stelde dan voor de pop te bombardeeren, maar de anderen wilden daar niets van hooren. De man uit den toren moest blijven staan. Eindelijk werd het tijd om naar huis te gaan. Joris Vertommen was nog in de achting van de vrienden gestegen.

Een half uur later kwam de eigenaar van den Wolvensteen naar huis. Hij was nu toch moe gewandeld. Daar zag hij de sneeuwpop staan.

— Ha, de jonge gasten zijn hier aan 't werk geweest, mompelde hij. Ze hebben een sneeuwman gemaakt. Ja, dat deed ik ook gaarne toen ik nog een knaap was. Maar ik geloof, dat ik dien mijnheer ken... Laat eens kijken!

Mijnheer Vervloet zette zijn bril op.

— Dat ben ik zelf! riep hij uit... Maar dat is flink gedaan. Dat is het werk van een kleinen kunstenaar. De gelijkenis is goed. Die kapoen kent er iets van!

De « man uit den toren » bezichtigde nog eenigen tijd zijn standbeeld en lachend trok hij dan heen. Hij liet Joris' werk staan... Hij scheen er zelfs fier op. En thuis zei hij tot den knecht en de meid: « Gaat eens in de dreef zien. Ge zult er een kennis ontmoeten. Maar ge moogt er niets aan doen ».

— Wie dan? vroeg de knecht.

— O, dat zeg ik niet! Ga maar kijken... doch ik herhaal het... gij moogt er niet aan roeren.

De knecht en de meid waren te nieuwsgierig om in huis te blijven. Ze gingen dus zien.

— Dat is mijnheer! riep de meid.

— Ja, hij lijkt er goed op! stemde de knecht toe.

— 't Is een schande, hem zoo te bespotten. Die ondeugende jongens. Gooi dat af!

— Neen, ge weet wel, dat we niet mogen.

— Maar morgen komen al de menschen naar hier!

— Mijnheer heeft er zelf plezier in! 't Is toch schoon gedaan ook! hernam de knecht.

— Dat zijn leelijke manieren! Maar als mijnheer zelf er niet kwaad om is, waarom zouden wij ons dan boos maken. Hij zei, dat we er niet aan mochten roeren!

Ze keerde terug en thuis bromde de meid nog. De heer Vervloet lachte en sprak:

— Ik ben zeer vereerd met dat beeld. Denk eens, een standbeeld, als ik nog leef. Dat deden ze met Hendrik Conscience ook! Dat gebeurt met weinigen. En die het gemaakt heeft, is een beeldhouwer in den dop.

De meid kon maar niet begrijpen, dat mijnheer Vervloet, het zoo van den plezierigen kant opnam en den kapoen nog voorsprak, die haar meester, naar ze het noemde, bespotte.

De avond zonk neer en de sneeuwen « man uit den toren » bleef eenzaam in de dreef staan. De vorst maakte hem nog wat steviger.

IV.

Den volgenden morgen zaten de jongens in school. Er werd geklopt.

— Binnen! riep de meester.

Een heer trad in de klas.

— De man uit den toren! zei Petrus van den koster half luid.

Joris Vertommen werd rood en gevoelde wat angst. Hij dacht natuurlijk dadelijk aan de sneeuwpop.

— Dag meester, groette Mijnheer Vervloet. Mag ik als 't u belieft eens wat komen vragen?

— Zeker, mijnheer Vervloet, antwoordde de onderwijzer. Ik hoop toch niet, dat de jongens deugnieterij op den Wolvensteen bedreven hebben.

— Iemand heeft in de dreef mijn standbeeld gemaakt. En nu zou ik wel eens gaarne willen weten, wie dat deed.

De meester keek ernstig. Hij meende, dat men den eigenaar van het kasteel bespot had door bij zijn woning een komiek ventje te zetten.

— Wie heeft aan den Wolvensteen een sneeuwman gemaakt? vroeg hij.

Joris Vertommen stak dadelijk den vinger op. Hij was wel ongerust, maar toonde zich altijd zeer oprecht. En dat scheen mijnheer Vervloet te bevallen, want dadelijk zei deze:

— Meester, mag ik een oogenblik met dat kereltje praten !...

— Jawel...

— Ik herken den knaap; het is die van den zomerhoed. We hebben al eens met elkaar gesproken.

Alle leerlingen staarden naar Vertommen, die kleurde tot in den hals.

— Wel, manneke, gij zijt een kunstenaar... ge kunt er tenminste een worden, hernam mijnheer Vervloet vriendelijk. Hoe heet gij ?

— Joris Vertommen, mijnheer !

— Vertommen... Vertommen ! Is uw vader beeldhouwer ?

— Ja, mijnheer, maar vader is nu dood.

— Godfried Vertommen... heette uw vader zoo?

— Ja, mijnheer!

— Wel, wel, is hij overleden? Ik heb hem goed gekend. En ja, nu ik u wel bezie, gij lijkt op hem. Ik wist niet, dat uw vader overleden is. Maar ik ben twee jaar uit het land geweest. Hij was een flink kunstenaar en gij hebt zijn gave geërfd, denk ik.

Mijnheer Vervloet fluisterde nu eenigen tijd met den meester. Deze vertelde, dat Joris' moeder in het dorp was komen wonen en hard werken moest, om te kunnen leven. Joris deed zijn best. Maar hij zou wel gauw naar een kantoor moeten, om wat te verdienen... De « man uit den toren » luisterde aandachtig.

— Ik zal eens zien, wat ik voor Joris kan doen, zei hij.

— Ge waart dus niet boos om den sneeuwman ? vroeg de meester.

— Wel neen! Waarom zou ik boos zijn! De kleine heeft mijn beeld gemaakt. Er is daar geen spot in. Voor zoo'n manneke is het een kunststuk. O, bestraf hem toch niet. Hij heeft niets misdaan. Dit is wellicht zijn groote kans geweest. Ik ga eens met zijn moeder spreken. Neem me niet kwalijk, dat ik u zoo gestoord heb meester!

— Heelemaal niet! En ik zal u zelf dankbaar zijn, als gij iets voor dien flinken leerling kunt doen.

— Nu, Joris, ik wensch u geluk met uw meesterwerk, sprak mijnheer Vervloet. En ik ben gelukkig het zoontje van mijnheer Godfried Vertommen ontmoet te hebben. We zien elkaar wel terug. Dag kinderen! Dag meester!

De « man uit den toren » gaf den onderwijzer de hand en verliet de school. De knapen wisten niet, hoe ze het hadden. Ze waren van meening geweest, dat Joris berispt en bestraft zou worden en nu lachte ook de meester hem vriendelijk toe.

Mijnheer Vervloet begaf zich dadelijk naar het huisje aan 't einde van 't dorp. Joris' moeder zat vlijtig te borduren. Ze keek vreemd op, toen de eigenaar van den Wolvensteen belde en verzocht om haar te spreken.

— Ik heb zeer goed uw man gekend, zei de bezoeker. Ik ontmoette hem meermalen op zijn tentoonstellingen... Met leedwezen vernam ik, dat Godfried Vertommen zoo vroeg gestorven is. Ik had groote bewondering voor hem.

De tranen kwamen de weduwe in de oogen. O, zoo te hooren spreken over haar goeden echtgenoot! Hier op het dorp gebeurde dat nooit.

— En ik heb uw zoontje gezien en over hem kon ik eens praten met u, hernam mijnheer Vervloet. Ik weet al, dat de kunst van den vader ook in hem zit. En dat mag niet verloren gaan.

Eensklaps sloeg bij de moeder de hoop op. In spanning luisterde mevrouw Vertommen, toen de kasteelheer haar vertelde van het sneeuwbeeld.

— Ik ben zelf ook schilder, vervolgde hij. Ik weet, echter ook, dat velen die gaven niet kunnen ontwikkelen. Maar toch, als de kunst er in zit, hé? Ik heb nog een vriend, die beeldhouwer is. Franciscus Joris uit Antwerpen... Uw jongen heet ook Joris, hé?

— Met zijn voornaam...

— Ja, wel die Antwerpsche vriend heet Joris met zijn achternaam. Hij heeft onder meer het standbeeld van Conscience gemaakt. En die Fransiscus Joris werd geboren te Deurne. Zijn vader was er aannemer. Hij werd arm.

Zekeren nacht klonk door Deurne de noodkreet:

« Brand!» Het vuur woedde in de richting van Wijnegem. Vader Joris snelde zijn woning uit en den weg naar Wijnegem op. Een vreeselijke angst joeg hem voort... Daar kwam een soldaat te paard aangestormd...

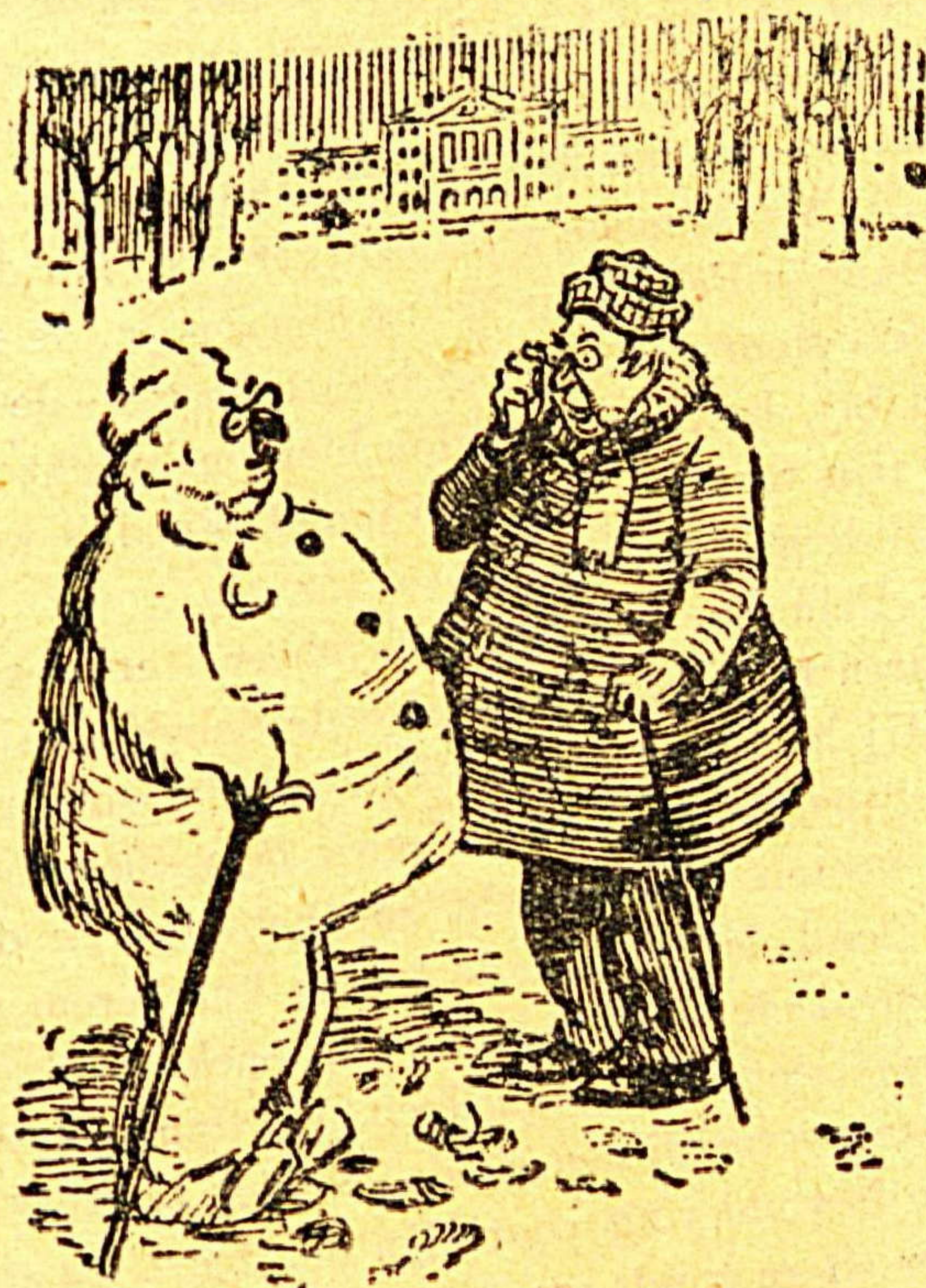
« Waar is de brand?» riep de aannemer. En terwijl het paard hem voorbijschoot hoorde hij het nieuws: «Het atelier van Joris!»

Vader Joris had de oprichting van een fort aangenomen... En zijn arbeid ging ginds in vlammen op. Niets was verzekerd... De ondergang, de ruïne! De aannemer

was bezwijmd neergestort; men droeg hem naar zijn woning, en, toen Joris zijn ziekbed verlaten kon, was hij lam...

Hij vestigde zich met zijn gezin in de Van Kerckhovenstraat te Antwerpen, waar hij een herberg opende. De vader heeft er nog acht jaar achter de stoof gezeten, lam en somber.

Frans was toen misschien tien jaar... Gansche dagen zat hij van klei mannetjes te kneden. Stond er een dronkaard bij den toog zijn wijsheid uit te kramen, wip... Frans had den gast in zijn zonderlinge houding geboetseerd. Er stak een kunstenaar in den jongen... Menigeen die zich naar 't kerkhof van Stuivenberg begaf, of er van terugkeerde, en bij Joris even binnenging, en dan soms den knaap aan 't werk zag, verzekerde, dat Sus een beeldhouwer zou worden. Maar vader schudde 't hoofd. Artist... dwaasheid, al armoe! Sus kon naar den mortelbak, hij moest als metserdiener beginnen, zou het dan met ijver en wilskracht verder brengen. Leeren mocht de jongen nog... De goede man meende, dat zijn Fransiscus de school bezocht... en de bengel zat in de Akademie te teekenen!... De Keyser gaf er den jongen kunstenaar een werkplaatsje en ontbood den vader... De Keyser wist dat 't kunstvuur toch niet verdoofd kon worden... Had hij zelf niet in zijn jeugd het vee gehoed, ginds in den wijden polder van Santvliet? En toch was hij schilder geworden! Vader Joris gaf toe... en Frans moest niet langer steelings naar de Akademie gaan. Wat was hij vroolijk en levenslustig. Het spook van den mortel-

Dat ben ik zelf, riep hij uit... bladz. 22

hij drukte en leute en zelfs de kranke vader achter de kachel, moest soms schokken van 't lachen, als « Sus » zijn grappen uithaalde of bekende typen uit de stad nabootste. Tot de bezoekers der herberg behoorde ook Felu, de kunstenaar zonder armen en die met zijn teenen schilderde, een der vroolijkste mannen van Antwerpen toch... Men hoorde soms een gerucht aan de deuren knop... Daar is Felu, riep Frans dan, en ja, de schilder trad binnen, sloot — met zijn rechtersvoet — de deur... zette zich bij, bestelde een glas bier en bracht het — weer met zijn voet — naar den mond. En dan werd het levendig in de gelagkamer.

En die Felu nu, vervolgde mijnheer Vervloet. Hij werd geboren te Waarmaarde aan de Schelde, bij Oude-naarde. Hij had geen armen. Zijn goede moeder ontfermde zich over het kind. Ze leerde hem alles doen met teenen en voeten. Felu bracht zoo het eten en drinken naar den mond, leerde met de teenen knikkeren, schrijven, teekenen, de bladen van een boek omslaan, en alles wat wij met de handen doen. En dan ook schilderen. En later werd hij een goede schilder te Antwerpen. Ha, ik heb bewondering voor zijn moeder ! En gij zijt ook moeder en ge zoudt uw Joris ook willen laten leeren en kunstenaar worden !

— O, ja, mijnheer ! bekende mevrouw Vertommen ontroerd.

— Maar uw man is vroeg gestorven...

— Och, ja, ik kan het niet verbergen, mijnheer... ik ben arm !

— Wie zoo'n jongen heeft is niet arm... Gij verkeert nu in tijdelijke moeilijkheden. En Joris mag daaronder niet lijden. Een kunstenaar behoort aan zijn volk. En hij moet daarom in zijn studiejaren geholpen worden... We kunnen samen een middel vinden, om Joris een opleiding te geven... Ik zie, dat ge nog beelden bezit van Godfried.

— O, op zolder nog veel. Ik heb geen betere plaats om ze te bewaren.

— Dat begrijp ik... Dat doet niets af aan den eerbied voor het werk van uw echtgenoot. Mag ik ze eens bezichtigen ?

Mevrouw Vertommen leidde den bezoeker naar boven.

— Ik moet beelden hebben om mijn park en kasteel te versieren, zei mijnheer Vervloet. En ik wil dan goede kunst rondom mij zien. Laat mij een keus doen. En goede kunst moet ook goed betaald worden.

Hij kocht een aantal beelden en gaf een flinken prijs. En dat beteekende voor mevrouw Vertommen, dat ze, hoewel zuinig, toch een heelen tijd in wat meer welstand kon leven, zonder tot in den nacht te moeten werken.

Dan vroeg mijnheer Vervloet of hij Joris onder zijn bescherming mocht nemen.

Toen Joris uit school thuis kwam, was mijnheer Vervloet al heen. Moeder sloot haar jongen in de armen...

« Ge moogt beeldhouwer worden ! » riep ze overgelukkig uit. Dan vertelde ze alles...

Mijnheer Vervloet hield woord. Joris bleef op de dorpsschool en ging dan naar de stad. Hij had nog veel te leeren. Maar hij deed zijn best.

En vele jaren later was hij een knappe beeldhouwer... Moeder en Melanie woonden bij hem. Elken Zomer lo-geerden ze op den Wolvensteen, waar de oude toren nog altijd stond. Een meesterwerk van Joris Vertommen was het borstbeeld van mijnheer Vervloet, nu niet in sneeuw, doch in marmer!

En als Joris op den Wolvensteen verbleef, was hij nog altijd nederig genoeg om te praten met Petrus, die nu koster was en met andere kamaraden.

Later trouwde Joris. Moeder bleef bij hem wonen. Melanie was ook gehuwd. Toen mijnheer Vervloet stierf, liet hij den Wolvensteen aan Joris Vertommen na. Die werd een zeer rijke heer... maar nooit vergat hij, dat hij arm was geweest. En menige knaap, waarin een kunstenaar stak, kreeg hulp van hem...

EINDE.

BERICHT

Voortdurend herdrukken wij vroeger versche-
nen nummers.

Vraag ze in de boekwinkels of aan de dag-
bladverkoopers.

Er zijn steeds veel vroegere boekjes voorra-
dig.

Elke week verschijnt een nieuw.